

Svar på skriftligt spörsmål SSS 74/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om tillämpning av 13 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken på klientavgifter

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 74/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Taavitsainen /sd:

Har ministern gett kommunerna anvisningar om tillämpningen av 13 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken,

hur många gånger sedan den 1 mars 2017 har 13 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken tillämpats i kommunerna respektive har det beviljats lättnader i klientavgifterna,

i hur många kommuner tillämpas 13 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken, och hur tillämpas den i praktiken,

vad ämnar ministern göra för att de kommunala avgifterna för småbarnspedagogik betalas ur utkomststödet i stället för att man skulle efterleva den skyldighet som kommunerna föreskrivs i 13 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogik att i första hand sänka eller efterskänka klientavgifterna,

vad ämnar ministern göra för att de kommunala avgifterna för småbarnspedagogik sätts till utmätning i stället för att man skulle efterleva den skyldighet som föreskrivs 13 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogik att sänka eller efterskänka klientavgifterna,

hur säkerställer ministern att barnfamiljerna är medvetna om sin rätt att få lättnad i avgifterna för småbarnspedagogik och

hur ämnar ministern säkerställa, övervaka och uppfölja att kommunerna följer 13 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken i praktiken?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Klientavgifterna inom småbarnspedagogiken regleras genom lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogiken (1503/2016). Enligt 13 § i lagen ska en avgift som påförts för småbarnspedagogik efterskänkas eller sänkas till den del förutsättningarna för serviceanvändaren eller familjen att försörja sig eller fullgörandet av den lagstadgade försörjningsplikt som barnets förälder eller vårdnadshavare har äventyras av att avgiften tas ut.

Svar på skriftligt spørsmål SSS 74/2018 rd

En avgift ska alltid sänkas eller efterskänkas innan utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) beviljas.

I detaljmotiveringen i regeringens proposition med förslag till lag om klientavgifter inom småbarnspedagogiken konstateras att ”Enligt 1 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) är utkomststödet ett stöd inom socialvården som beviljas i sista hand och syftet med det är att trygga en persons och familjs utkomst och främja möjligheterna att klara sig på egen hand. Eftersom det är fråga om ett stöd som beviljas i sista hand ska man i första hand gå till väga så att avgifter som påverkar serviceanvändarens och familjens betalningsförmåga, såsom avgifterna inom småbarnspedagogiken, efterskänks eller sänks. Den föreslagna bestämmelsen ändrar inte nuvarande praxis, men en lagbestämmelse om att utkomststödet kommer i sista hand tryggar klientens ställning.”

Grundregeln vid fastställande av klientavgifter är således att klientavgiften som kommunen bestämmer inte får ställa familjen i en situation där den måste ansöka om utkomststöd. Klientavgiften ska alltid i första hand sänkas eller efterskänkas. I praktiska situationer kan det ändå gå så att sänkningen av avgiften tar tid och att man kan behöva utkomststöd för till exempel en månad och då kan denna utgift tillfälligt beaktas vid beräkningen av utkomststödet.

Att utkomststödet kommer i sista hand framhävs också i Folkpensionsanstaltens instruktioner (på finska, 16.3.2018: <http://www.kela.fi/documents/10192/3464829/Toimeentulotuki.pdf>) för förmånshandläggare. Enligt instruktionerna ”ska dagvårdsutgifterna för barn och utgifterna för skolelevernas morgon- och eftermiddagsverksamhet beaktas som övriga grundutgifter. Utkomststödet är dock ett sätt att i sista hand klara av sådana avgifter. En klient som söker utkomststöd för kommunala tjänster ska omedelbart hänvisas till kommunen för ansökning om att avgiften sänks eller efterskänks. Kostnaderna kan godkännas som de är, för ansökningsperioden och högst för månaden efter den, beroende på ansökningstidpunkten. En redogörelse för anhängigheten av betalningsärendet eller av kommunens beslut ska bifogas till nästa ansökan. Klienten ska redan med det första beslutet ges anvisningar om detta. När klienten har skickat in kommunens beslut, beaktas utgifterna enligt det. Om klienten har ansökt om sänkning eller efterskänkning av avgiften redan innan denne blivit en klient med utkomststöd, ska kommunens beslut i ärendet bifogas till ansökan.”

I instruktionerna konstateras vidare: ”Om klienten trots skriftliga anvisningar inte ansöker om efterskänkning eller sänkning av sina avgifter, ska avgifterna framdeles inte beaktas som utgifter i det grundläggande utkomststödet. Det att en utgift inte beaktas får dock inte äventyra utkomsten som ett människovärdigt liv förutsätter och får inte heller vara orimlig. Om utgifter lämnas obeaktade, beaktas inte heller motsvarande inkomster. Vad som sagts ovan gäller också privat dagvård samt skolelevernas morgon- och eftermiddagsverksamhet, om den ordnas av kommunen.”

Enligt 8 § 2 momentet i lagen om småbarnspedagogik ansvarar regionförvaltningsverken för styrningen och tillsynen av lagenligheten i den kommunala verksamheten. Enligt uppgifter från

Svar på skriftligt spörsmål SSS 74/2018 rd

regionförvaltningsverken och Finlands Kommunförbund kommer det då och då frågor om 13 § i klientavgiftslagen, och kommuninvånare tar i någon mån kontakt i frågan.

Hos social- och hälsovårdsministeriet bereder man som bäst information till kommunerna om relationen mellan klientavgifter och utkomststöd. Avsikten är att brevet skickas ut under våren till alla kommuner i Finland och brevet ska precisera anvisningarna om att klientavgifterna i första hand ska sänkas. Efter att det grundläggande utkomststödet överfördes till att hanteras av Folkpensionsanstalten har det framkommit olika praxis i förfarandet att sänka eller efterskänka klientavgifter. I brevet beaktas också skyldigheten som kommunerna föreskrivs i 13 § i lagen om klientavgifter inom småbarnspedagogik att i första hand sänka eller efterskänka klientavgifterna.

Helsingfors 26.3.2018

Undervisningsminister Sanni Grahn-Laasonen